

INHOUD

Voorwoord	1
Colofon en praktische informatie	2
Achter de schermen: de vrijwilligers van de fotocollectie	3
50 jaar winkelwandelstraten in Leuven	4
Architect Hustin treedt uit de schaduwen	6
Autopsieverslag uit 1643	8

Afb.: Een vondelingenteken uit 1798.

Blijf via onze website www.salsa-archief.be op de hoogte van alle activiteiten van SALSA! en volg het laatste nieuws over het stadsarchief via de facebookpagina www.facebook.com/stadsarchiefleuven

SALSA! vzw

Samen Actief voor het Leuvens StadsArchief
SALSA! Nieuwsbrief is een driemaandelijke nieuwsbrief, uitgegeven door SALSA! vzw, de Vriendenkring van het Leuvens Stadsarchief. Het abonnement is inbegrepen in de lidmaatschapsbijdrage voor de vzw.

Beste Salsa!-leden,

het einde van het jaar komt in zicht en daarom kijken we graag terug op een druk en gevarieerd najaar. In de voorbije maanden vonden opnieuw heel wat activiteiten plaats, die veel vertrouwde én nieuwe gezichten aantrokken.

Begin oktober gingen we samen met gids en bestuurslid Jules de stad in voor een wandeling langs de Dijle en de Voer. In prachtig "Leives" schetste hij het verhaal van de Leuvense waterlopen, waarbij hij bijzondere aandacht besteedde aan de grote overstromingen van 1891 en 1906 en aan de rol die de Dijle en haar zijarmen eeuwenlang hebben gespeeld in het stadsleven.

Met meer dan 300 bezoekers was de Archiefdag op 11 oktober opnieuw een groot succes. Daarbij waren, zoals elk jaar, de rondleidingen in het depot weer erg populair. Daarnaast trok de mini-expo *Kennis en Kwesties* veel belangstelling. Die zette de relatie tussen de stad en de Oude Universiteit in de schijnwerpers, met als pronkstuk de oprichtingsoorkonde van de faculteit theologie uit 1432 – de enige bewaarde stichtingsoorkonde van de Oude Universiteit, uitgevaardigd door paus Eugenius IV. De tentoonstelling bleef ook na Archiefdag nog enkele weken open voor het publiek en lokte in totaal meer dan 700 bezoekers. Tijdens Archiefdag zelf verzorgden stadsarchivaris Marika Ceunen en Valerie Vrancken (Rijksarchief Leuven) bovendien een lezing waarin zij een selectie van belangrijke archiefstukken en -reeksen uit het Stadsarchief en het Leuvense Rijksarchief toelichtten die essentieel zijn voor het bestuderen van de geschiedenis van de Oude Universiteit.

Ook de duolezing van historici Jelle Haemers (KU Leuven) en Minne De Boodt (UC Louvain) op 10 december ligt inmiddels achter ons. In het kader van STAD_HUIS On Tour gingen zij in op de vraag wat historische documenten en stadhuizen ons vandaag nog kunnen leren over de fundamenteën van democratie. Na afloop konden de aanwezigen enkele originele charters en oorkonden uit de collectie van het Stadsarchief van dichtbij bekijken.

Verder opende begin deze maand in woonzorgcentrum Edouard Remy de compacte tentoonstelling **100 jaar zorg in Leuven. Van C.O.O. tot OCMW en verder**. De expo, die loopt **tot en met 31 januari 2026**, schetst een helder overzicht van een eeuw openbare hulpverlening in Leuven. Daarbij toont de tentoonstelling hoe de zorg voor kwetsbare inwoners doorheen de twintigste eeuw evolueerde. Een aanrader voor wie belangstelling heeft voor sociale geschiedenis en lokaal beleid! Voor de geïnteresseerden onder ons bevelen we ook de recent gelanceerde documentaire *500 jaar stadsbeiaard in Leuven* aan. Die documentaire is online beschikbaar en ook het Stadsarchief komt erin voor: de oudste vermelding van een beiaard in Leuven is namelijk terug te vinden in de stadsrekeningen van het jaar 1525!

Na enkele drukke maanden, kijkt het Stadsarchief nu met spanning uit naar de uitkomst van een bijzonder internationaal initiatief. Eind oktober dienden zes buitenlandse en drie Belgische archieven, waaronder het Stadsarchief, namelijk een gezamenlijke aanvraag in bij UNESCO om vondelingentekens te laten opnemen in het Memory of the World-register. Het Leuvense Stadsarchief bewaart maar liefst

3.782 vondelingendossiers uit de periode 1798-1861, waarvan een aanzienlijk deel nog originele herkenningstekens bevat, zoals briefjes, stukjes stof, penningen of doorgeknipte documenten die het mogelijk maakten later het moederschap te bewijzen. De beslissing van UNESCO wordt verwacht in maart 2026. Wij duimen alvast mee voor de erkenning van die bijzondere en vaak ontroerende getuigenissen van vroegere levensverhalen.

Om het nieuwe jaar goed in te zetten, nodigen we jullie alvast uit voor onze **nieuwjaarsreceptie met lezing** op zaterdag **31 januari om 14u**, voor Salsa!-leden én voor de vrijwilligers van het Stadsarchief. Verdere informatie volgt begin januari per mail en via de website. In 2026 plannen we daarnaast een lezing, een stadswandeling, een bezoek aan het KADOC en in het najaar natuurlijk een Archiefdag met boekenverkoop. Het volledige jaarprogramma verschijnt in de eerste nieuwsbrief van volgend jaar.

Aan het einde van dit voorwoord herinneren we jullie graag aan de **lidmaatschapsbijdrage voor 2026**. Het bedrag blijft ongewijzigd: 20 euro voor gewone leden en 40 euro voor steunende leden. Nieuw is dat samenwonende koppels voortaan kunnen kiezen voor een gezamenlijk lidgeld van 30 euro. U kan het bedrag overschrijven op het rekeningnummer BE93 0682 4207 7267 van Salsa! vzw, met vermelding *Lidgeld 2026* en uw naam (of beide namen in het geval van een koppel). Gelieve ook uw e-mailadres te vermelden, zodat we u vlot kunnen informeren over onze activiteiten.

Graag danken we jullie voor jullie steun het afgelopen jaar en voor jullie aanwezigheid op onze activiteiten. We wensen jullie een warm en fijn eindejaar toe en kijken ernaar uit om jullie in 2026 opnieuw te mogen verwelkomen,

Het bestuur van Salsa! vzw

COLOFON

Redactie | Lenn De Buyscher, Gilbert Huybens, Siegfried Slangen, Valerie Vrancken
Redactieadres | Stadsarchief Leuven
Verantwoordelijke uitgever | Valerie Vrancken, Blandenstraat 150, 3053 Oud-Heverlee
Beeldmateriaal | Stadsarchief Leuven, Erfgoedcel Leuven, Valerie Vrancken, Siegfried Slangen
Druk | Drukkerij De Bie, Duffel
Vormgeving | AtelierAnnelies
www.atelierannelies.be

PRAKTISCHE INFORMATIE SALSA! VZW

Website | www.salsa-archief.be
E-mail | salsaarchief@gmail.com
Adres | Stadsarchief Leuven
Rijschoolstraat 4/001, 3000 Leuven
Ondernemingsnummer | 0871.629.528
Bestuursleden | Jules Audiens, Fernand Bertrand (ondervoorzitter), Koen Dobbelaere, Hendrik Ollivier (secretaris), Siegfried Slangen, Timo Van Havere (penningmeester) en Valerie Vrancken (voorzitter)
Erevoorzitter | Gustaaf Janssens

Lid worden? U kan lid worden van SALSA! vzw door overschrijving van €20 (voor gewone leden) of €40 (voor steunende leden) op volgend rekeningnr.: IBAN BE93 068-2420772-67. Samenwonende koppels kunnen een gezamenlijk lidgeld van €30 betalen. Dit lidgeld omvat de driemaandelijke nieuwsbrief, mogelijkheid tot aankopen van de eigen publicaties met korting en gratis toegang tot de activiteiten van de vriendenkring.

Stadsarchief Leuven
Rijschoolstraat 4/001, 3000 Leuven
Tel. 016/27 42 22
archief@leuven.be

Je kan de leeszaal bezoeken van maandag tot en met vrijdag van 9 tot 13 uur. Archiefstukken aanvragen en raadplegen kan alleen op afspraak.

ISSN: 2593-6212

Afb.: Gegidste rondleiding in het depot door archiefmedewerker Siegfried Slangen op Archiefdag.

Afb.: Bestuurslid Jules Audiens vertelt over de geschiedenis van de Dijle en de Voer tijdens de stadswandeling.

Helpende handen: de vrijwilligers van de fotocollectie

Het Stadsarchief kan rekenen op een enthousiast team van vrijwilligers dat een onmisbare bijdrage levert aan de werking van het archief. In deze rubriek zetten we hen centraal. In de vorige aflevering van *Helpende handen* kwamen Walter en Greet aan het woord. Voor deze nieuwsbrief spreken we met Flor Stillaert, Bruno Indekeu en Rob Nijs; samen vormen zij het hart van onze fotocollectie.

Wat is jullie achtergrond?

Flor: "Na mijn economische studies aan de KU Leuven begon ik bij de Bank van Brussel, later GBL en vandaag ING België. De laatste twintig jaar was ik verantwoordelijk voor de relaties met buitenlandse banken die hun Belgische effecten bij ons in bewaring hadden."

Bruno: "Ik was bijna een kwarteeuw notaris in Noord-Limburg, maar geschiedenis is altijd mijn grote hobby gebleven. Met de regelmaat van de klok dook ik archieven in, en ik heb ook het een en ander gepubliceerd. Een deel daarvan is terug te vinden op mijn pagina op www.academia.edu."

Rob: "Ik studeerde bio-ingenieur en wijsbegeerte, en deed onderzoek aan de KU Leuven en het CNRS in Frankrijk. Daarna werkte ik bij een Amerikaanse chemische multinational, waar ik eindigde als algemeen directeur van de Europese afdeling. Na mijn loopbaan trok ik als vrijwilliger naar Afrika voor twee ngo's en later werkte ik als kok-vrijwilliger in sociale restaurants in Leuven."

Wat doen jullie precies bij het stadsarchief?

Bruno: "Op woensdagen werken we samen aan het klasseren van foto's uit bouwvergunningen. We ordenen ze per straat."

Rob: "We hoorden dat die fotodozen tot de meest geraadpleegde stukken van de leeszaal behoren. Dat maakt het extra fijn om eraan mee te werken."

Flor: "Daarnaast help ik op maandag ook bij het schonen van het OCMW-archief."

Waarom kozen jullie voor dit vrijwilligerswerk?

Rob: "Ik ben een bibliofiel in hart en nieren. De geur van papier en inkt maakt me gelukkig en dit werk is minder fysiek belastend."

Flor: "Ik heb altijd al interesse gehad in de geschiedenis van Leuven. Toen het archief in 2008 vrijwilligers zocht, heb ik me meteen kandidaat gesteld."

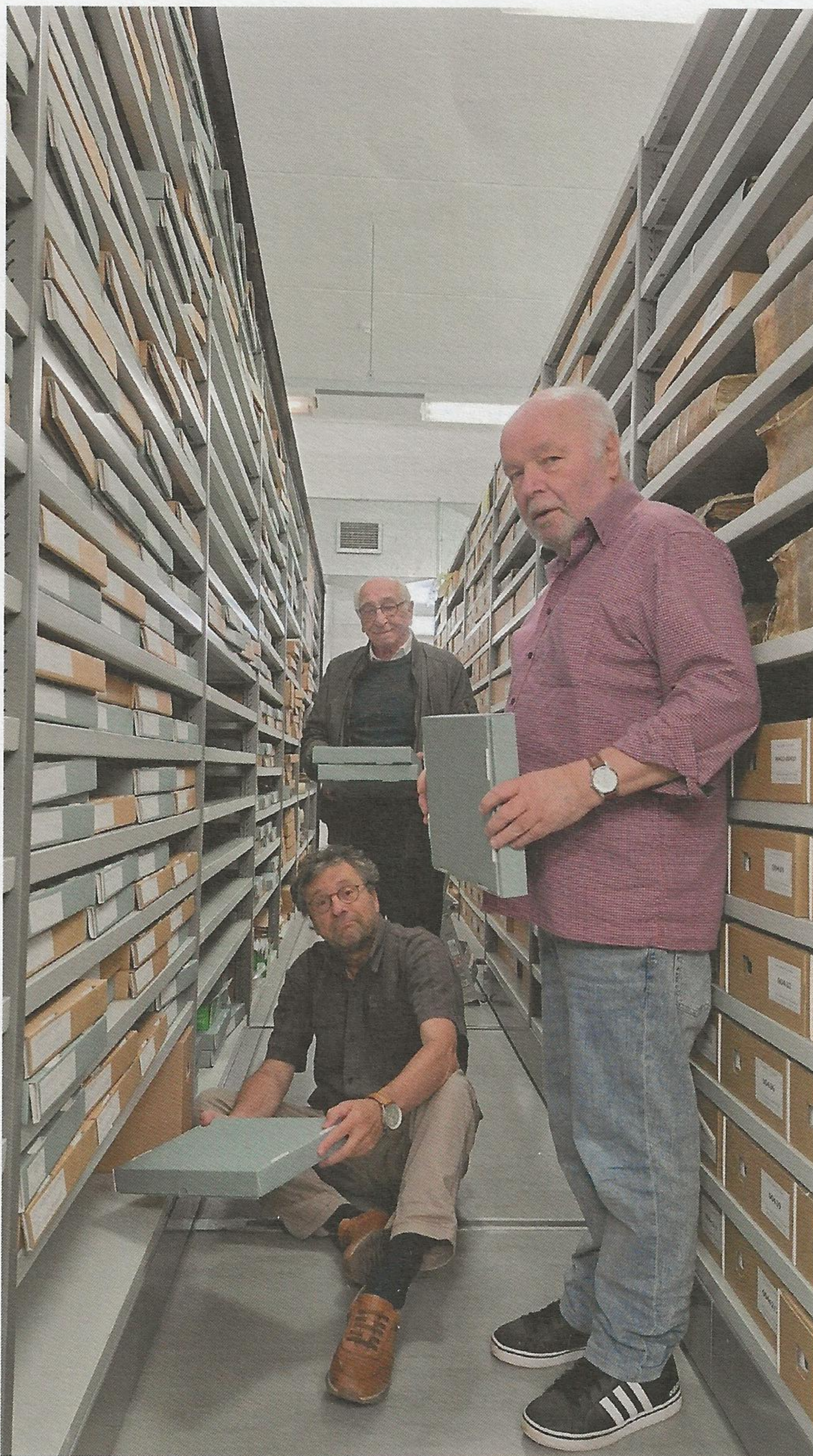
Bruno: "Ik heb als amateur-historicus veel te danken aan archieven. Dit is mijn manier om iets terug te doen."

Wat heeft jullie het meest verrast?

Flor: "Dat het Leuvense Stadsarchief door de eeuwen heen nooit verwoest is. Dat is uitzonderlijk."

Bruno: "Dat we soms even moeten wachten op materiaal, zoals plastic hoesjes, dat laat me beseffen hoeveel werk we verzetten."

Rob: "De enorme rijkdom en de gedetailleerdheid van de archieven."

Vrijwilligers Flor Stillaert, Bruno Indekeu en Rob Nijs

50 jaar winkelwandelstraten in Leuven

Wie in september door de Diestse-, Mechelse- of Pensstraat wandelde, kon het moeilijk missen: in elke vitrine van een bewoond pand stond een vergrote historische foto van het betreffende winkelpand en in de etalages van enkele leegstaande panden hingen foto's van het straatbeeld. Deze bijzondere foto-expo met materiaal hoofdzakelijk uit het Stadsarchief kaderde in de viering van 50 jaar winkelwandelstraten in Leuven, een jubileum dat onder de titel "De jarige traktaat" zijn hoogtepunt kende tijdens het Weekend van de Klant op 4 en 5 oktober.

Voorzichtig begin in de jaren 1960

Hoewel de actuele mobiliteits- en parkeerproblemen een heel recent fenomeen lijken, begon Leuven al in de jaren 1960 met het terugdringen van het autoverkeer in het stadscentrum. In 1966 verscheen in de *Journal des Petites Affiches* een artikel waarin Frans Albert Lefever, toenmalig lid van de Geschied- en Oudheidkundige Kring, pleitte voor een winkel-wandelstraat in de Mechelsestraat, die liep tot aan de Sint-Geertruikerkerk. Hij verwees daarbij naar reeds bestaande voorbeelden van dat concept in Maastricht, Rotterdam en Kortrijk. In die laatste stad werd al in 1962 de eerste autovrije straat van ons land ingericht.

Volgens de auteur bood een dergelijke straat alleen maar voordelen: "de handelsstraat oefent haar aantrekkingskracht uit niet alleen op de kooplustigen van de agglomeratie maar ook op al wie wil slenteren, op nieuwsgierige bezoekers, op de doorsnee-toerist die oordeelt dat hij de stad niet heeft

gezien als hij niet eens door de winkel-wandelstraat is gelopen". Lefever vergeleek een wandelstraat met een warenhuis: een grote variatie aan winkels op een beperkte oppervlakte.

De jaren 1970: plannen krijgen vorm

In het begin van de jaren 1970 dook het idee voor winkelwandelstraten in Leuven regelmatig op in krantartikels. Ook het voorstel om het huidige Rector De Somerplein (destijds nog Fochplein) autovrij te maken, kreeg steeds meer aandacht. Beide ideeën werden opgenomen in het verkeersplan dat schepen van openbare werken Louis Tobback eind 1973 aan het stadsbestuur en de bevolking voorlegde. In februari 1974 keurde de gemeenteraad dat plan goed. Het omvatte de reorganisatie van de verkeersstroom en een grondige vernieuwing van de openbare ruimte in een aanzienlijk deel van de binnenstad: de Grote Markt, het Rector De Somerplein, de Bondgenotenlaan tot aan de stadsschouwburg, het Margarethaplein, de Dirk Boutslaan, de Franz Tielemanslaan en de Brusselse- en Diestsestraat. Daarnaast zou het straatbeeld ook worden opgesmukt met beelden en fonteinen.

Het meest opvallende – en aanvankelijk eveneens het meest betwiste – onderdeel van dat vernieuwingsplan was het voorstel om de Diestsestraat, van het Margarethaplein tot aan de Vital Decosterstraat, om te vormen tot een autovrije winkelwandelstraat.

Pensstraat (Collectie Stadsarchief Leuven)

Kritiek en omslag bij de handelaars

Tobback ondervond als initiatiefnemer aanvankelijk veel weerstand, zowel binnen de gemeenteraad als bij de betrokken handelaars. Want zij vreesden omzetverlies wanneer klanten niet langer voor de deur van hun zaak konden parkeren. Een ander terugkerend argument was dat een succesvolle winkelwandelstraat de huur- en verkoopprijzen van de handelspanden zou opdrijven, waardoor kleine en beginnende zelfstandigen het zouden moeten afleggen tegen grote ketens. Kortom, men gebruikte alle mogelijke bezwaren om de overstap naar een onbekende situatie – een winkelstraat zonder auto's – tegen te houden.

Toch groeide gaandeweg het inzicht dat een autovrije winkelstraat ook voordelen kon bieden. De handelaars van de Mechelsestraat, die aanvankelijk tegen de plannen waren, kwamen begin 1975 terug op hun standpunt en vroegen (terwijl de werken in de Diestsestraat volop aan de gang waren) om eveneens in het project opgenomen te worden.

5 september 1975: een feestelijke opening

Begin september 1975 vond een grote gezamenlijke openingsplechtigheid plaats. De vernieuwde Pensstraat, Schipstraat, Mechelsestraat en Diestsestraat werden officieel ingehuldigd, samen met het standbeeld van Fonske op het toenmalige Fochplein. Het nieuwe verkeersvrije winkelgebied omvatte het eerste deel van de Diestsestraat, de Jodenstraat, een deel van de Mechelsestraat, de Pensstraat, de Vaartstraat tot aan de Diestsestraat en de Leopold Vanderkelenstraat.

Op 5 september 1975 was het dan ook uitzonderlijk druk in de Diestsestraat en de Mechelsestraat. De nieuw opgerichte handelaarsverenigingen zorgden voor uitgebreide animatie. In de Diestsestraat stond alles in het teken van bloemen, verwijzend naar de wekelijkse bloemenmarkt die daar voortaan officieel werd ondergebracht. In de Mechelsestraat deelden "Noormannen" geschenken uit, een verwijzing naar het historische verhaal waarin het volk uit de buurt door Arnulf van Karinthe verslagen werd. In de Pensstraat werd een sliert worsten doorgesneden in plaats van een lint, een knipoog naar het ambachtelijke karakter van de straat.

Experimenten en nieuwe plannen

In 1978 volgde een nieuw experiment – het zogenaamde prikkelproject – dat het deel van de Diestsestraat tussen de J.P. Minckelersstraat en de Vital Decosterstraat ook verkeersvrij moest maken. Dat stuitte echter opnieuw op weerstand bij de handelaars, waardoor het project werd teruggedroefd. Maar wat toen nog niet lukte, is inmiddels al lang realiteit geworden, net als vele andere maatregelen die het verkeer in de binnenstad beter moesten organiseren.

In de schaduw van de winkelwandelstraten volgde er eind 1984 een nieuw en groter verkeers- en parkeerplan in Leuven. Daarin lag de nadruk sterk op het autovrij maken van het centrum. Via verkeersslussen zou het plan het doorgaand verkeer weren en naar de ring leiden. De uitwerking van dat plan zorgde er in 1989 voor

De Diestsestraat in 1974 (Collectie Stadsarchief Leuven)

dat de Parijsstraat verkeersarm werd. Daarnaast maakte het stadsbestuur in juli 1989 eindelijk komaf met de verkeerscarroussel rond de Sint-Pieterskerk. Ook werd de Grote Markt tussen de Naamsestraat en het Mathieu De Layensplein verkeersvrij.

De evolutie van het verkeersarm maken van straten stond echter niet stil in de daaropvolgende decennia en tussen 1999 en 2006 werd de volledige Diestsestraat verkeersarm. Intussen werd het verkeer ook uit andere straten geweerd, waaronder het begin van de Tiensestraat, de Naamsestraat, de Brusselsestraat en de Muntstraat. In 2016 keurde het stadsbestuur tenslotte het nieuwe circulatieplan voor de Leuvense binnenstad goed, dat vanaf het najaar gefaseerd werd ingevoerd. De opdeling van de stad in vijf zones, van elkaar gescheiden door een aantal knippen waardoor men niet rechtstreeks van de ene naar de andere zone kan rijden, moet verhinderen dat auto's nog dwars door het centrum rijden.

Architect Hustin treedt uit de schaduwen

Tot voor kort was Jacobus Anthonius Hustin, de architect van het Anatomisch Theater, een vrijwel onbekend figuur over wie amper informatie voorhanden was. Maar daar kwam recent verandering in: onderzoek bracht namelijk aan het licht dat er in het Leuvense Stads- en Rijksarchief nog verrassend veel gegevens over Hustin verborgen liggen. Aan de hand van die gegevens kan zijn leven, familie en netwerk beter in kaart worden gebracht. Daarbovenop kunnen meer gebouwen met zekerheid aan hem worden toegeschreven. De resultaten van dat onderzoek werden gepresenteerd in een tentoonstelling op Open Monumentendag 2025, het resultaat van een samenwerking tussen de Stad Leuven, het Rijksarchief Leuven en de schrijver dezes.

Die nieuwe inzichten zijn niet zonder belang. Hustin blijkt namelijk een toonaangevende architect te zijn geweest die een blijvende stempel heeft gedrukt op het stadsbeeld van Leuven en omgeving. Naast het beroemde Anatomisch Theater realiseerde hij verschillende universitaire colleges en enkele woon- en kerkgebouwen binnen en buiten de stad. Het onderzoek toont bovendien aan dat zijn werkterrein veel breder was dan tot nu toe werd aangenomen. Daarbij komt Hustin naar voor als een opvallend veelzijdig figuur, die jammer genoeg in de loop der tijd in de vergetelheid is geraakt.

Van Brussel naar Leuven

Op 10 februari 1709 werd Hustin gedoopt in de Sint-Jacob-op-de-Koudenbergkerk in Brussel onder zijn officiële naam: Jacobus Josephus Anthonius Hustin. Hij was het vierde van acht kinderen van Joannes Anthonius Hustin en Maria Cecilia Dufrenne. Tegen 1717 verhuisde het gezin naar Leuven. Daar trouwde Hustin op 24 september 1747 in de Sint-Pieterskerk met de Leuvense Anna Catharina Poels. Het echtpaar kreeg zeker twee kinderen. Een eerste zoon, Jacobus, werd op 6 juni 1749 in de Sint-Geertruikerkerk gedoopt, maar overleed al acht dagen later. Een tweede zoon, opnieuw Jacobus, werd op 14 januari 1751 in de Sint-Geertruikerkerk gedoopt en jammer genoeg dezelfde dag begraven. Het was de familie Hustin niet gegund om kinderen te krijgen en na die twee verliezen bleef het stil in de registers. Er volgden geen verdere geboortes.

Volgens de volkstelling van 1747 woonde Hustin met zijn vrouw in de Borghstraat vlak bij het klooster van de Oratorianen en de Borghpoort. In hetzelfde pand woonde onder meer Michael Naveau, een suppoost van de universiteit. Tussen 1747 en 1755 was Hustin verhuisd binnen Leuven, want in de volkstelling van 1755 werd Hustin opnieuw vermeld, ditmaal met zijn vrouw en een huisbediende, in een buurhuis van *De Seven Slapers*. Dat huis bestaat nog steeds en bevindt zich in de huidige Brouwerstraat.

Hustin kwam uit een omgeving die sociaal en

professioneel goed ingebed was. Zijn broer Franciscus Josephus was notaris en advocaat in Leuven en Tienen. Zijn andere broers Joannes Baptista Carolus Emmanuel en Maximilianus Alphonsus Albertus waren respectievelijk advocaat en kapelaan in de Sint-Pieterskerk. Maar ook zijn vader, Joannes Anthonius, had het professioneel goed. Hij vestigde zich namelijk in Leuven nadat hij was aangesteld als rentmeester van de adellijke abdij van Sint-Geertrui. Hustins grootvader Christoffel was advocaat bij de Raad van Brabant, en zijn overgrootvader Joos Hustin was aangesteld als kerkmeester van de Antwerpse Sint-Jacobskerk en ontvanger van de impost op het bier in die stad.

Jacobus Anthonius Hustin overleed op 6 april 1787 en werd twee dagen later begraven op het kerkhof van Sint-Jakobs in Leuven. Zijn echtgenote stierf op 3 december 1788 en werd op 5 december op hetzelfde kerkhof aan de aarde toevertrouwd. In de volkstelling van 1796 komen geen leden van de familie Hustin meer voor in Leuven.

Landmeter en architect

Hustins carrière begon in 1736, toen hij door de Raad van Brabant werd toegelaten tot het ambt van landmeter. Kort daarna ontplooidde hij zijn activiteiten in Leuven en de omliggende regio. Zijn opdrachten kwamen voornamelijk van grote landeigenaars, onder wie leden van de adel, en van het stadsbestuur. Zo werkte hij onder meer voor de hertog van Arenberg en het Willibrordcollege. Er zijn 27 gekende kaarten, kaartboeken en plannen van Hustin overgeleverd, waarvan sommige uit meerdere onderdelen bestaan. In totaal gaat het om meer dan tachtig individuele tekeningen, waaronder enkele exemplaren met uitgesproken artistieke waarde. De meeste kaarten en plannen worden bewaard in het Rijksarchief, maar een aantal bevinden zich ook in het Stadsarchief en het archief van de KU Leuven.

Al snel na het begin van zijn carrière volgden zijn eerste opdrachten als architect: het Schuttershuis van de Kolveniers (1740–1745) en het Anatomisch Theater (1744–1749), een van de iconische universiteitsgebouwen met een belangrijke plaats in de geschiedenis van de geneeskunde. Het gebouw maakt nog steeds deel uit van het Leuvense stadsbeeld en wordt binnenkort gerestaureerd met steun van de Vlaamse overheid. In de daaropvolgende drie decennia realiseerde Hustin een reeks universitaire projecten, waaronder de bouw van het Vigliuscollege (1753–1755), de bijna volledige verbouwing van het Hollands College (1754–1757) – waarvan de interieurs door Van Even werden geprezen als ontworpen door een *homme de goût*, de bouw van het Sint-Annacollege (1755), de verbouwing van het Savoyecollege, nu onderdeel van Museum M (1757),¹ de volledige nieuwbouw van het Craenendonckcollege (1761–1765) en

¹ Ondanks de toeschrijving door verschillende auteurs, hebben we nog geen archiefstukken gevonden die met zekerheid aantonen dat Hustin betrokken was bij de bouw of verbouwingen van het Sint-Annacollege, het Savoyecollege en de noordmuren van de Sint-Jan-de-Doperkerk.

de wederopbouw van het Sint-Ivocollege (1776–1777).

Parallel daaraan voerde hij tal van andere opdrachten uit, waaronder het ontwerp van de katafalk in de Sint-Pieterskerk voor de herdenkingsplechtigheid na het overlijden van keizer Karel VI (1741), het ontwerp van (een deel van) de Sint-Gorgoniuskerk in Hoegaarden (1744), de bouw van de Gevangenenpoort in Tienen (1753–1756), het ontwerp van vier pastorieën van de Abdij van Park, in Heverlee, Wakkerzeel, Korbeek-Lo en Lubbeek (1753–1758), het ontwerp van de noordmuren van de Sint-Jan-de-Doperkerk in het Groot Begijnhof (1763), de bouw van de Sint-Petrus-en-Pauluskerk in Geetbets, ingewijd in 1769, en de bouw van het Nieuw Groot Heilige Geesthuis in de Naamsestraat (1782). Dat laatste was vermoedelijk zijn laatste project.

Een man met vele functies

Tot voor kort waren de sporen van Hustins activiteiten in het achttiende-eeuwse Leuven slechts gedeeltelijk bekend. Nu blijkt dat hij op veel meer terreinen actief was dan werd aangenomen. In de volkstellingen van 1747 en 1755 verschijnt Hustin in Verrijck, vandaag een deelgemeente van Boutersem, waar hij fungeerde als griffier en secretaris.² Uit de archieven blijkt dat hij die taak vervulde van omstreeks 1747 tot maart 1784, kort voor zijn overlijden. Het aanstellingsdocument voor die functie is niet bewaard, maar dat hebben we wél voor zijn functie al secretaris en griffier in Lovenjoel.

In dat document wordt hij door Carolus Christianus Joannes van Spoelberch, ridder en heer van Lovenjoel, expliciet geprezen en 'lovend benoemd' tot griffier van

de heerlijkheid, "om het goet rapport aen ons gedaen van den persoon van Jacobus Anthonius Hustin ende ons volcomentelijk en betrouwende ende op sijne capaciteyt ende getrouwigheyt, ende op de goede diensten die hij aen ons ende de gemeynte geloofd te doen..."³ Die benoeming valt midden in zijn bloeiperiode als architect, wat erop wijst dat Hustin in Leuven een gekend en gerespecteerd figuur was geworden.

Maar daar bleef het niet bij. Op 18 februari 1759 werd Hustin door de toenmalige rector Streithagen ingeschreven als procurator van de oude universiteit.⁴ De precieze invulling van die functie is nog niet helemaal duidelijk, maar het staat vast dat Hustin regelmatig betrokken was bij universitaire aangelegenheden, niet alleen als architect en landmeter, maar ook als adviseur of administrateur in juridische kwesties. Zo trad hij onder meer op als rentmeester van de erfgenamen van wijlen Alardus Van den Steen, president van het Miliuscollege.

Daarnaast was hij ook in een religieuze context actief. Uit een akte blijkt dat hij secretaris was van de Broederschap van Sint-Anthonius, verbonden aan het klooster van de Minderbroeders, waarvan zijn echtgenote een belangrijk lid ('geestelijke moeder') was.⁵

Kortom, Hustin blijkt in zijn leven een prominent en gerespecteerd figuur te zijn geweest in verschillende lagen van de Leuvense gemeenschap. Maar toch valt er waarschijnlijk nog zoveel meer te ontdekken over hem. Het blijft een raadsel waarom hij uiteindelijk uit het collectief geheugen verdween, maar het is wel duidelijk dat hij die vergetelheid niet verdiende.

2 Schepens D. e.a., *De volkstelling van 1747 in oostelijk Vlaams-Brabant, II*, Rotselaar, 2016, p. 1095-1096 en Schepens D. & Verbeylen R., *De volkstelling van 1755 in oostelijk Vlaams-Brabant, I*, Rotselaar, 2022, p. 433.

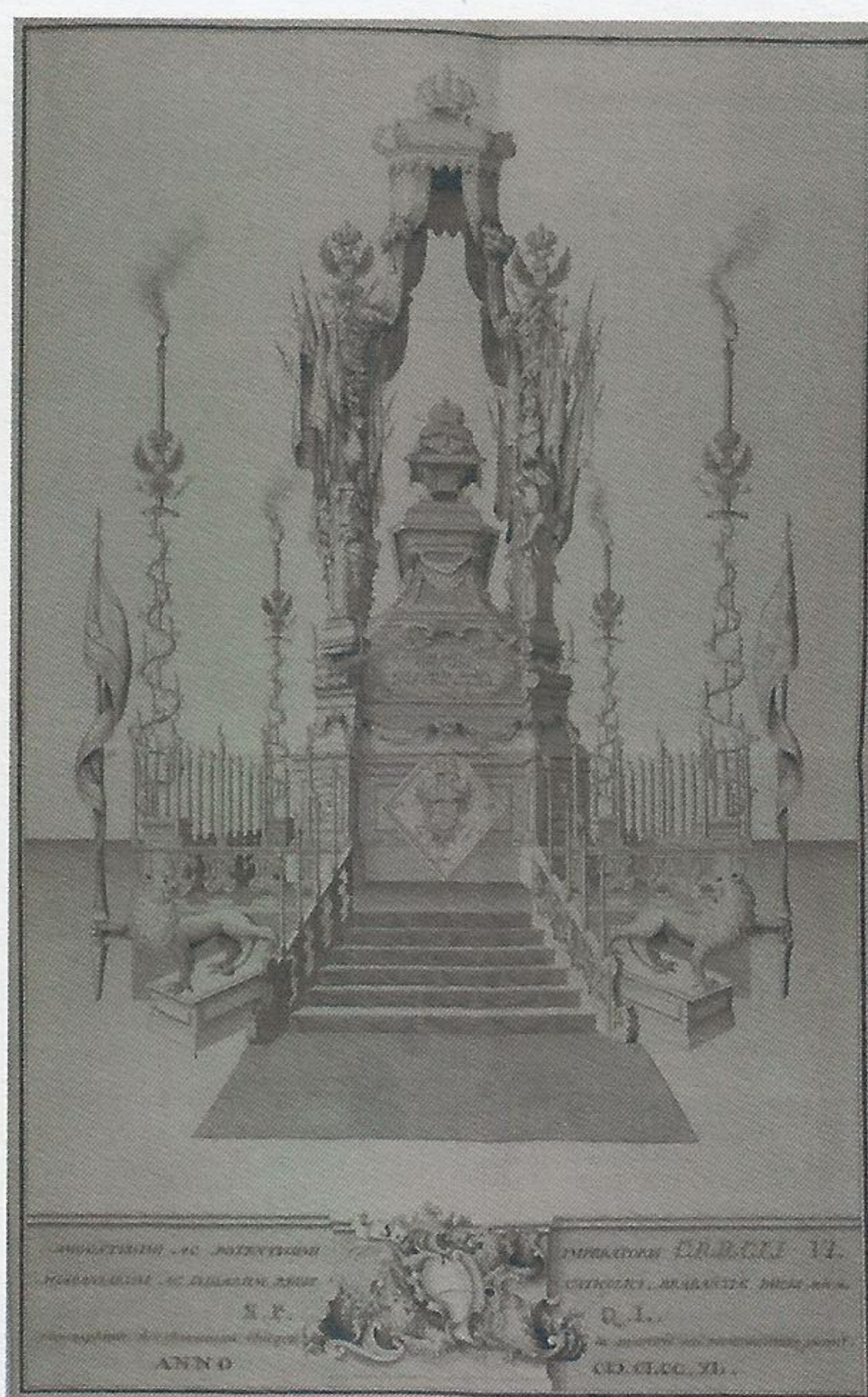
3 Rijksarchief Leuven, *Archieven van de heerlijkheden, dorpen en schepenbanken van de kantons Leuven*, nr. 1196, fol. 50.

4 Rijksarchief Leuven, *Archief van de Oude Universiteit te Leuven*, nr. 27 (matrikel 1734-1776), fol. 179.

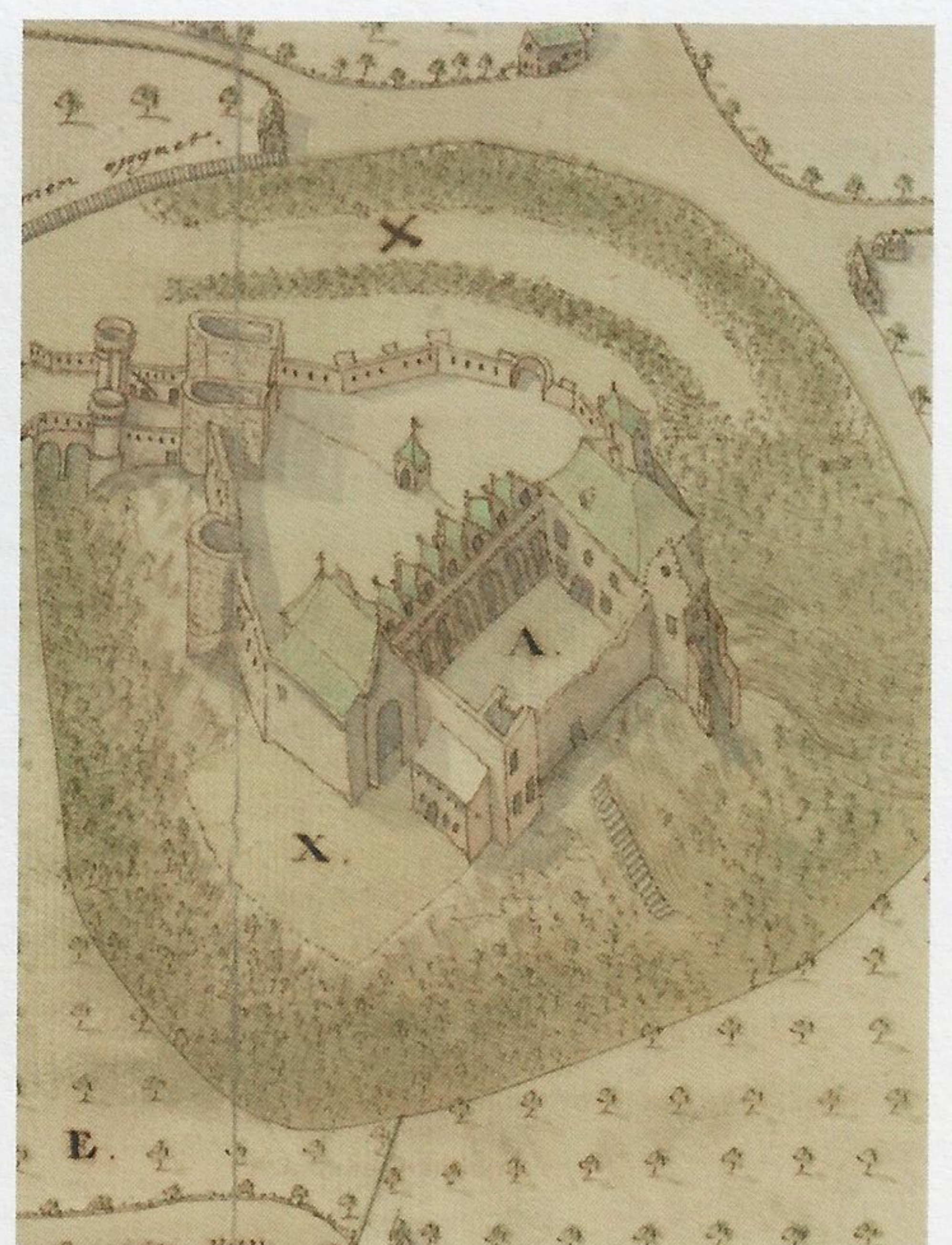
5 Rijksarchief Leuven, *Minuten van notaris Henricus La Fortune (1765-1795)*, nr. 13 (akte 12).

Detail van een figuratieve kaart van de Diestesteenweg, door J.A. Hustin, 1749 (Stadsarchief Leuven, Oud Archief, nr. 7098).

Ontwerp van de katafalk in de Sint-Pieterskerk ter nagedachtenis van keizer Karel VI, door J.A. Hustin, 1740 (Stadsarchief Leuven, Oud Archief, nr. 361, fol. 54).

Detail van een vogelvluchtplan van het oude kasteel van de hertogen van Brabant op de Keizersberg, door J.A. Hustin, 1756 (Algemeen Rijksarchief Brussel, Kaarten en plattegronden in handschrift, reeks 1, nr. 530).

De vorige nieuwsbrief sloot af met een opmerkelijke vondst, gedaan door een van onze jobstudenten tijdens de bestandscontrole van het *Oud Archief* (1164-1795). Graag zetten we die vondstentraditie voort met de beschrijving van een nieuw bijzonder document.

Het betreft een autograaf van Vopiscius Fortunatus Plempius, ook bekend als Foppe van der Plemp (1601-1671). Plempius was een vooraanstaande arts aan de 17de-eeuwse Leuvense medische school. Nadat hij zijn humaniora in Leuven had afgerond, studeerde hij anatomie in Padua, waarna hij promoveerde in Bologna tot *doctor medicinae*. Hij oefende zijn beroep enige tijd in Amsterdam uit, maar werd op verzoek van infante Isabella van Spanje naar de Leuvense universiteit gehaald. Omdat Plempius van oorsprong protestants was, moest hij zich echter wel tot het katholicisme bekeren. In Leuven doceerde hij vervolgens toegepaste geneeskunde en werd hij ook benoemd tot president van het Breugelcollege in de Leopold Vanderkelenstraat. Dat was het enige Leuvense college waar geneeskundestudenten tijdens het ancien régime konden verblijven. Die functie legde hij neer nadat hij trouwde met Maria van Dieve, dochter uit een Leuvense patriciërsfamilie. Het echtpaar kreeg tussen 1653 en 1661 acht kinderen, die allen werden gedoopt in Leuven.

Plempius overleed in december 1671 en werd begraven in de kerk van het Augustijnerklooster, gelegen tussen de Vismarkt en de Vaartstraat. Na zijn dood liet hij verschillende wetenschappelijke geschriften na. Daarbij is *Ophthalmographia* zijn belangrijkste werk. Het geldt als het eerste zelfstandige werk in de Nederlanden dat volledig gewijd is aan het oog, het gezichtsvermogen, oogaandoeningen en hun behandeling.

Een bijzonder medisch attest

In het document, gedateerd op 24 april 1643, beschrijft Plempius de doodsoorzaak van [Simon] vander Meulen, een rechtenstudent die dood werd aangetroffen in zijn kamer, gelegen in het huis van Cornelis Staes. In zijn autopsieverlag noteert Plempius:

"Wij onders(chreven) hebben ter instantie van den heer promotor den 24 april an(no) 1643 in mr. Cornelis Staes huys geopent het lichaem van [...] vander Meulen student gequetst in sijn rechter sijde met een wonde wel drie vingheren breedt gaende juijst tusschen het been vande ribben ende de cartilagine of kraeckebeenderen vande selfde ribben; ende soo voort binnen door het diaphragma inde lever wel een groote handtbreedt diep, en oock wel drie vingheren breedt: welcke partije aengesien een onder de eedele is; kan soo niet gequetst worden dan doodelijck. - V.F. Plempius"

Plempius concludeerde dus dat een diepe steekwonde in de leverstreek de doodsoorzaak was.

De dader: student Peter Quick

De dader was ook een student, genaamd Peter Quick. Peter was, net zoals zijn slachtoffer Simon Vander Meulen, ingeschreven in november 1637 in de Leuvense universiteitsmatrikels (pedagogie Het Varken). Maar Quick kwam er opmerkelijk mild vanaf: hij kreeg slechts een geldboete opgelegd, die hij zelfs twee keer wist te laten verminderen. Zeven jaar na de feiten was de som echter nog steeds niet voldaan.

Doodslag of moord tussen studenten was opmerkelijk genoeg niet heel uitzonderlijk. Tussen 1649 en 1660 zijn er meldingen van 23 misdrijven door studenten, waarvan vijf leidden tot een veroordeling wegens *homicidium*. Maar niet iedereen kon rekenen op evenveel genade als Peter Quick, want sommige studenten kregen naast een geldboete en het bekostigen van een grafschrift voor de zielenrust van hun slachtoffer ook een gevangenisstraf opgelegd.

Het autopsierapport waarin Plempius de doodsoorzaak van student Simon Vander Meulen beschreef (Stadsarchief Leuven, Oud Archief, nr. 3958).

